

Nymfefiskets ABC

Hva gjør man når det ikke vaker i elva? Man bytter ut tørrflua med en nymfe. Her er en guide til hvordan du tar fisk, mens de andre fiskerne venter på klekking.

Tekst og foto:
André Brun

Både harr og ørret spiser 80–90 prosent av all føden sin langs bunnen av elva. Ikke på overflaten, slik vi helst vil at de skal gjøre. Vi drømmer alle om store ørreter som vaker fint til døgnflueduns på vannoverflata, og fisker du veldig mye så skjer det regelmessig. Men fisker du veldig mye, så er også de fleste av dagene langs elva preget av vind, insektsløse vannoverflater og null vak. Da har du to valg: Du kan enten sitte på rumpa, drikke kaffe og øl, og kla-

ge over været, eller faktisk gjøre noe kjempespennende; nemlig fiske med nymfe.

FRA TØRT TIL SKUMMELT

For en rendyrka tørrfluefisker er det sikkert skummelt å bevege seg inn på et område man ikke kan noe særlig om. For om man bare fisker på vak, så slipper man å lese elva – fisken er jo der den vaker. Det er noe av det enkleste og fineste i fluefisket. Og vaker det ikke, så setter man kanskje på ei halvtung

nymfe, som noe av det siste man gjør før man pakker sammen, og tar noen kast nedover strømmen. Og det er ofte den nymfeerfaringen de fleste tørrfluefiskere har.

Effektivt nymfefiske er stygt. Det er ikke de fine kastene og de fine snørebuktene du forbinder med tørrfluefiske. Det er korte kast med lite, eller ingenting av fluesnøret utenfor stangringen. Det er ikke noe å ta selfier av, eller å vise fram på Instagram. Nymfefiske er heller ikke veldig vanskelig, men det

Nymfefangst:
Artikkelforfatteren med en 1,5 kilos harr tatt på nymfe langs bunnen under ellers dårlige fiskeforhold.

er en del vanskeligere enn å kaste på vak. Mange som halvhjertet forsøker seg på nymfefiske fordi det ikke vaker, lar det gjerne bli med det ene forsøket uten egentlig å ha prøvd. Men vi skal her gi deg kunnskapen til å nymfefiske effektivt.

ET HØYDEPUNKT

Jeg jobber som pedagog, og vet at man gjerne bør dra i gang showet med et høydepunkt for å inspirere, så får du et slik: Fluefiskere er ofte veldig «I-know-

what-I-want-out-of-this». Og jeg er sånn selv: Jeg vil ha noe ut av ting. Det må skje noe. Og dette gjelder spesielt når jeg nymfefiske.

Så var det en gang hvor det var dødt og midt imellom klekkinger i ei kjent østlandselv. Folk satt stort sett i hytta og bandt fluer, eller hadde det fint langs elva, og drakk øl og kaffe. Når sant skal sies så er det så mange erfarne og gode fluefiskere i denne elva midt på sommeren at jeg blir ærbødig over all den gode kunnskapen som

finnes her. Mange folk er dyktige ut i fingerspissene, både når det gjelder fluebinding og fluefiske. Men det vaket ikke, og fluefiskere flest vil ha ørret og harr på tørt.

Gode råd var dyre, så jeg tenkte litt, og sa til min fluefiskepartner, Elisabeth: «Vet du hva? Nå skal vi nymfefiske! Nå skal vi gjøre noe annerledes enn alle de andre. Det er mye mulig de andre har rett, men i verste fall skal jeg være nederlaget som bekrefter det».

For jeg hadde en god plan. Det var midtsommer. Fluefiskerne ventet på svømmepupper sent på kvelden. Svømmepupper er vårfluepupper som stiger opp til overflaten og svømmer inn mot land for å klekke, og ørret og stor harr

stiller seg opp langs land for å vake selektivt på disse sent på kvelden. Det var vind og bokstavelig talt ikke noe som skjedde fiskemessig på dagen. På overflaten vel å merke.

ALENE I ELVA

Jeg tok meg god tid og rigget både min og Elisabeths nymfestang med lang, tynn fortom og tunge nymfer. Vi var alene, og Elisabeth fikk velge plass først. Hun valgte akkurat den samme, gode plassen jeg ville ha valgt. Jeg smilte for meg selv og tenkte at noe hadde jeg tydeligvis lært henne også.

Fluene jeg hadde bundet på var tunge vårfluepupper med tungstenhoder. Det var en del av planen, og det skulle vise seg å være et godt valg. Jeg tenkte

Røye: Røya tar også nymfe. Denne hogg på i Langfjordelva i Finnmark (Foto. Yngve Ask)

som så at scenarioet nå langs elvebunnen er at vårfluepupper er det plenty av, og noen av dem som skal klekke på kvelden mister taket eller migrerer nedover elva, og i begge tilfeller så finnes det vårfluepupper blant steinene langs bunnen. Det viste seg å stemme, og fisken visste det. Og vi fisket akkurat der, og hadde kanonbra fiske. Dette skjedde da alle andre satt på bredden og ventet på kveldsklekkingen.

EFFEKTIVT NYMFEFISKE

Det er ingenting i fluefisket som er mer krevende mentalt enn nymfefiske, synes jeg. Du må være 100 % fokusert og på hogget for å gjøre det bra. Hvert minste lille drag, rykk eller forandring i fortommens oppførsel

Bytt ut tørrflua med en nymfe

som en småfisk. De står langs bunnen, og der må nymfene våre være også – dersom du vil ha de store.

NYMFEFORTOM

En fortom til nymfefiske er litt annerledes enn en tørrfluefortom, og det er det gode grunner til. Følgende er altså viktig for å lykkes mer enn bare av og til som nymfefisker.

En nymfefortom må for det første være lang og tynn slik at den synker fort, og den må få nymfene fortest mulig ned til bunnen av elva. Først da begynner den å fiske effektivt. I de fleste tilfeller står ikke fiskene midt i vannlaget, men snarere langs bunnen. Og både ørret og harr har også ofte fokuset sitt langs bunnen foran seg, der de snapper insekter som kommer drivende med strømmen. Dette kalles å fiske i det interstitielle habitat – altså å få nymfa til å drive mellom steiner og over grus, sand og vekster helt nede langs elvebunnen. Får du nymfene dine til å fiske langs bunnen, så blir det effektivt.

En nymfefortom må for det andre være laget slik at den delen som er over vann, blir minst mulig påvirket av vindpust, bølgeskulp og rifflestrøm. Den må altså være tynn, for å si det enkelt og kort. Alt dette for å minimere ytre påvirkning, slik at vi som fluefiskere lettest mulig har sjanse til å merke når ørreten tar. Når du først lærer deg nymfefiske, så kan nemlig et «take» være alt fra at fortommen dras under til at den stopper opp et tiendedels sekund.

SLIK GJØR DU

Nå skal jeg gi deg et fint oppsett for å fiske nymfe effektivt: Først tar jeg tre meter med 0,25-0,28 mm fluorkarbon og binder i fluesnøret. Så fester jeg en mikroring på enden. I den ringen binder jeg en lengde med 0,14 mm fluorkarbon tilsvarende 1,5 til to ganger dybden på vannet der du skal fiske. Så

kan indikere at en fisk tar flua. Og da må du slå til. Samtidig vil man ikke gjøre mothogg i tide og utide, slik at man rykker flua ut av fiskbar sone bare fordi nymfa subber i bunnen. Og det gjør den, og skal gjøre, for ellers fisker du for lett.

Den tyngste nymfa skal subbe langs steinene på bunnen hvert tredje til femte kast. Subber den i bunnen på hvert kast, så fisker jeg med for tunge nymfer.

Subber den aldri i bunnen, så skifter jeg raskt til ei tyngre endenymfe, for da fisker jeg ikke dypt nok.

Det er nok den største lærdommen nye nymfefiskere kan ta til seg: Bruk tunge nok nymfer. Stor ørret og harr leker ikke butikk, så de står ikke midt i vannlaget og bruker energi unødvendig

FLUER

Som endeflue nederst på fortommen bruker vi ofte ei flue bundet på en jigg-krok. Det gjør at flua synker og fisker med krokspissen opp slik at den ikke fester seg så lett i bunnvegetasjon eller risper mot steiner langs bunnen. Jeg binder alltid endeflua med et tungstenhode, som vist på bildet. Tungsten er enda tyngre enn bly, og får flua fort ned til bunnen. Størrelsen på tungstenhodet varierer, slik at jeg har noe å velge i om jeg fisker i hard, dyp strøm eller en rolig glide. Et tips til en jiggkrok som kroker ekstremt bra er Hanak H450BL. Det er en mothakeløs krok, men fisken sitter godt likevel.

Valg av fluer gjør jeg ikke til noe komplisert under nymfefiske. Jeg forsøker å sette på ei flue som ligner litt i størrelse og form på det som klekker for tiden, gjerne med en liten hotspot i form av et rødt eller rosa punkt. Tungstenhodet skal matche kroppen. Det viktigste er riktig tyngde. Er det lys sandbunn, er også mange av insektene forholdsvis lyse, og er det mørkebrun sandbunn og myrfarget vann, så er gjerne også insektene duse og mørke i fargen. Det er mange gode teorier om hvordan man skal velge nymfer, men få deg noen få som du har klokkertro på. Da fisker du også bedre.

binder jeg inn en eller to opphengere med en blodknotte oppover fortomsspissen med 40–50 cm mellomrom. Bind opphengerne inn på den fortomsenden av blodknotten som peker oppover. Ha alltid den tyngste flua nederst. Jeg vet at en del bruker den tyngste flua overst, men det er ikke noe god løsning, synes jeg, for da blir det både vanskeligere å oppdage takes, samt at det blir fortere kluss under kastingen. Så alltid tyngste, eller den med minst luftmotstand, nederst.

Kanonbra: Elisabeth
og undertegnede
landet flere fine fisk
på tunge nymfer.

STANDPLASSER

Både ørret og harr står som oftest på plasser som krever lite energi, samtidig som de får maten servert foran seg. Det vil si at de står i rolig vann, og snapper nymfer og pupper som driver forbi i den raske strømmen. Rolig vann finnes foran og bak steiner på bunnen, og her kan de beite på alt som kommer over dem eller på siden, samtidig som de selv står i relativt rolig vann langs bunnen.

En klassisk god standplass er foran, langs siden og bak steiner. Her dannes det lommer med rolig vann. «Sømmen», eller strømkanten, som du ser her mellom rolig og hurtig vann er et av de beste stedene du kan fiske med nymfene dine. Gå forsiktig rett på den beste plassen, for der står antagelig også den største fisken, og den blir gjerne lettest skremt hvis du tar en av de mindre fiskene først.

Stengene vi bruker er ofte spesial-lagede nymfestenger: Hanak Czech Nymph i snøreklasse 3, og 10 fot, er det jeg bruker, men flere merker har egne nymfestenger, slik som Hends, Vision, Winston og Loop. Den ekstra lengden er fin for å få mest mulig direkte kontakt med flua, og snøreklasse 3 gjør det hele veldig følsomt og lett å oppdage takes. Det går også helt fint å bruke tørrflue-stanga i klasse 4 og 5 til dette – særlig i store elver. Noen bruker til og med snøreklasse 2.

NÅR TAR ØRRETEN?

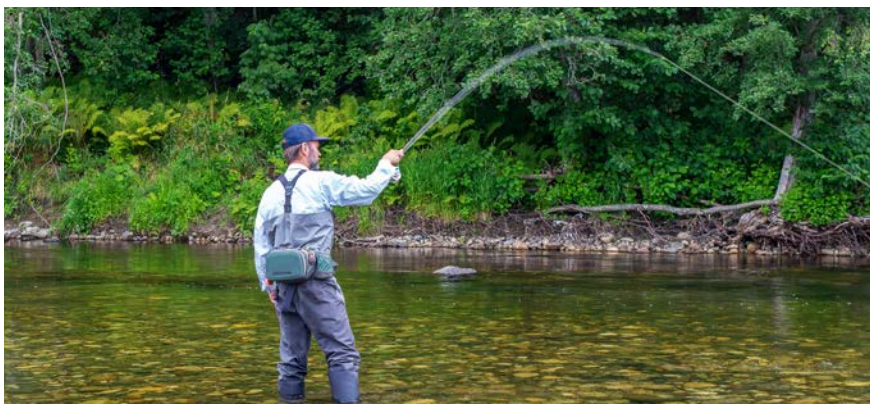
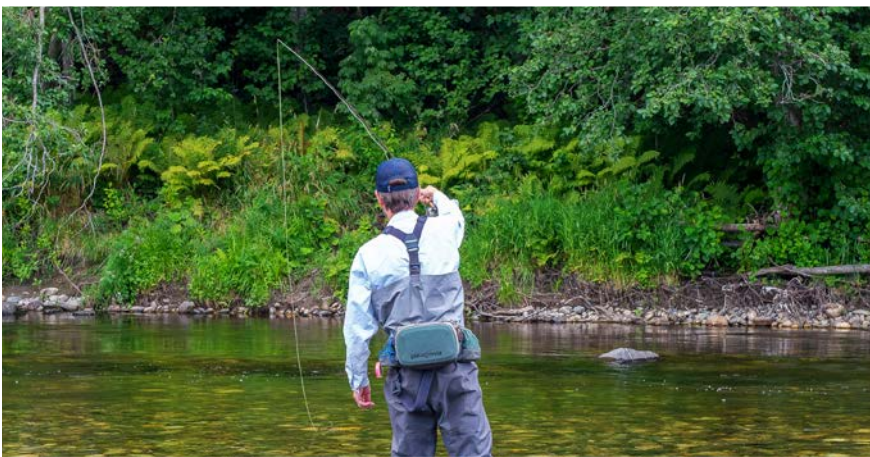
Et «take» kan være så subtilt som at fortommen bare stopper opp et tiendedels sekund i strømmen. Eller et lite drag oppstrøms eller nedstrøms. Eller at fortommen skjærer nedstrøms så du virkelig ser det. Det siste er ofte det som trigger en fersk nymfefisker til å gjøre mothogg, men da har du misst alle smånyansene og de små signalene

som alle de andre fiskene har vist. De fiskene som umerkelig har smakt på flua, og spyttat den ut, før du merket at noe skjedde. Så et mantra er: Ha mest mulig direktekontakt med flua uten at du påvirker den i nevneverdig grad der den driver nedover strømmen. Som du selv har tenkt deg til, så er det en kognitiv dissonans her: Det skurrer med mest mulig kontakt med flua, samtidig som man skal la den drive fritt. Det er to tanker som strider mot hverandre, og det er helt riktig tenkt.

Klarer du imidlertid å tenke i de baner, og forsøker å balansere det sånn passe riktig for hver strømkant du fisker, så er du alt nå mentalt sett klar for nymfefiske. Det er ikke lett, men det er heller ikke så vanskelig. Det som er vanskeligst er å oppdage «umerkelige» takes fra fiskene som plukker nymfer i rolig strøm. Men vi får prøve så godt vi kan. ■

fiske@egmont.com

KASTESEKVENS

1. Du kaster nymferiggen med fullt overlegg hardt ned mot overflata, hvis det er litt riflete strøm. Da starter nymfene å synke med en gang. Varier fra kast til kast hvilken vinkel og snørelengde du bruker. Noen centimeter om gangen.

2. Så synker nymfene, og du begynner å fiske effektivt omtrent her. Selvsagt litt avhengig av hvor dyp og stri elva er. Hev stangtuppen etter som fluene driver nedover. På den måten kan du forsiktig forsøke å ha litt kontakt med fluene. Følg veldig nøye med på hver minste lille bevegelse i fortomsenden som går ned i vannet. Og gjør et lite mothogg så fort du tror at en fisk har tatt flua.

3. Når fluene passerer deg, så senker du stangtuppen suksessivt, slik at fluene får drive i riktig strømkant lengst mulig nedover. Du kan også mende ut en liten halvmeter på neste kast for å få et litt annet driv på nymfene, og kanskje også la de drive over en stein til. Små nyanser er ofte det som skiller fisk og ikke fisk.

4. Jeg drar som oftest nymfene opp i en slakk sving i siste del av kastet, men jeg varierer også med kjappe, små mothogg i tilfelle en ørret eller harr umerkelig har smakt på nymfa under driften. Ofte sitter ørreten plutselig på her, og det tilskrives jeg hver gang min lite fintfølende evne til å merke at ørreten tar tidligere i nymfedriften. Men vi er bare mennesker.

Som regel fisker jeg av et sted, drar av en halv meter, kaster både litt høyere og lenger ut enn ved første driv, før jeg går en ny halvmeter lenger opp og gjentar hele prosedyren. Det er en god regel, synes jeg. Ved streamerfiske kan det være et mål i seg selv å gå et par meter før du gjør samme kast en gang til, for at ørreten ikke skal se samme flua komme nærmere og nærmere, men heller få et kick av å se en skadd småfisk plutselig komme foran steinen den står ved. Ved nymfefiske tenker vi helt motsatt: Flua skal «støvsuge» standplasser vinkel for vinkel, for plutselig har nymfa det riktige, frie flyttet som skal til for at storørreten skal ta. Får du storfisken til å ta når alle de andre fluefiskerne sitter langs elvebredden og klager over dårlige forhold, er det ekstra moro å vite at du tok nettopp den fisken fordi du har fisket der storfisken stort sett spiser: Nemlig langs bunnen av elva.